

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-503-7-1>

UNIVERSITY LIBRARY: TRANSFORMATION OF ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF MODERN CHALLENGES

УНІВЕРСИТЕТСЬКА БІБЛІОТЕКА: ТРАНСФОРМАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Berezhna Svitlana Viktorivna

*Doctor of Philosophy, Professor,
Vice-Rector for Scientific, Innovative
and International Activities
H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University
Kharkiv, Ukraine*

Бережна Світлана Вікторівна

*доктор філософських
наук, професор,
проректор з наукової, інноваційної
і міжнародної діяльності
Харківський національний
педагогічний університет імені
Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна*

Korobkina Olena Hennadiivna

*Director of the Scientific Library
H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University
Kharkiv, Ukraine*

Коробкіна Олена Геннадіївна

*директор наукової бібліотеки
Харківський національний
педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна*

Інтеграція в європейський дослідницький та інноваційний простір – стратегічний курс наукової спільноти України. Важливу роль у формуванні національного науково-інформаційного простору нашої держави відіграють наукові бібліотеки, зокрема наукові бібліотеки закладів вищої освіти (ЗВО) України. Університетські бібліотеки активно розвиваються, адаптуються до сучасних викликів. Пандемія COVID-19, повномасштабна російська агресія, організація дистанційного навчання в закладах вищої освіти України внесли значні корективи в діяльність бібліотек ЗВО, зумовили необхідність організації дистанційної роботи книгозбірень, упровадження якісних бібліотечних послуг і сервісів у цифровому форматі.

«Наукова бібліотека ХНПУ імені Г. С. Сковороди продовжує виконувати своє основне традиційне завдання – забезпечення доступу до інформації, зберігання та популяризацію знань, але з урахуванням нових цифрових технологій» [1, с. 56].

В умовах дії воєнного стану Наукова бібліотека Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди спрямовує свою діяльність на вдосконалення обслуговування користувачів, надання вільного доступу до електронних ресурсів власної генерації, світових інформаційних ресурсів, поширення результатів наукових досліджень учених, популяризацію академічної доброчесності

в освітньо-науковому середовищі, науково-видавничу діяльність, формування інформаційно-ресурсної бази, актуалізацію бібліотечного фонду.

Серед пріоритетних напрямів діяльності бібліотеки:

– формування інформаційно-ресурсної бази – бібліотека формує, організовує, зберігає, надає користувачам бібліотеки доступ до різних видів інформаційних ресурсів – друкованих та електронних; ресурсів, що знаходяться у вільному доступі; наукометричних баз даних Web of Science, Scopus, ScienceDirect і ресурсів платформи Research4Life;

– інформаційна підтримка освітнього та наукового процесів в університеті – бібліотека забезпечує вільний доступ до власних електронних інформаційних онлайн-ресурсів: репозитарію (електронного архіву) університету, електронної бібліотеки, електронного каталогу, інформаційно-пошукового ресурсу «Наукометричні профілі науковців ХНПУ імені Г. С. Сковороди»; проводить освітні онлайн-заходи для здобувачів освіти університету; надає користувачам бібліотеки широкий спектр дистанційних інформаційних послуг щодо пошуку та підбору інформаційних ресурсів за темою, складання й редагування списків використаних джерел для наукових публікацій за державними та міжнародними стандартами, визначення індексів УДК для наукових публікацій. Бібліотека є учасницею проекту «Єдина картка читача бібліотек закладів вищої освіти м. Харкова», який надає можливість користування всіма інформаційними ресурсами й послугами бібліотек-учасниць проекту, зокрема як створеними, так і придбаними електронними ресурсами. Бібліотека пропонує користувачам послугу Міжбібліотечного абонементу (МБА) – можливість замовити необхідні друковані видання із фонду Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка;

– академічна доброчесність в освітньо-науковому середовищі університету – бібліотека проводить навчальні онлайн-заходи щодо дотримання академічної доброчесності в освітньому середовищі для здобувачів усіх рівнів вищої освіти університету; створює мультимедійні ресурси з академічної доброчесності, академічного письма, розміщені в репозитарії університету в зібранні наукової бібліотеки.

З метою забезпечення якості вищої освіти та контролю за дотриманням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в університеті наукова бібліотека здійснює технічну перевірку академічних текстів на унікальність за допомогою систем StrikePlagiarism та Turnitin Similarity;

– науково-видавничу діяльність – бібліотека складає, готує до друку нові випуски біобібліографічних покажчиків серії «Вчені ХНПУ імені Г. С. Сковороди» (на 01.11.2024 року – 19 випусків серії, електронні версії покажчиків розміщено в репозитарії університету в зібранні наукової бібліотеки). Також бібліотека має власний щоквартальний

електронний бюлетень «Невичерпний скарб», який висвітлює її діяльність;

– міжнародне співробітництво – підписання у 2022 році Меморандуму про співпрацю ХНПУ імені Г. С. Сковороди з університетом Кардіфф Метрополітен (Cardiff Metropolitan University) передбачало співпрацю між університетами за різними напрямками, зокрема на рівні наукових бібліотек.

У межах співпраці між науковими бібліотеками ХНПУ імені Г. С. Сковороди та Cardiff Metropolitan University з 2022 року відбулася низка онлайн-зустрічей між колективами бібліотек, під час яких обговорювалися напрями співробітництва та діяльності наукових бібліотек (йшлося про обмін бібліотечно-інформаційними ресурсами, доступ до ресурсів бібліотеки Кардіффського університету, підтримку академічної доброчесності, академічних та дослідницьких навичок в Cardiff Metropolitan University). У червні 2024 року Cardiff Metropolitan University за ініціативи Twinning подарував Науковій бібліотеці ХНПУ імені Г. С. Сковороди Zeuschel Chrome Document Scanner – сканер для оцифрування колекції рідкісних і цінних видань із фонду бібліотеки, яка налічує понад 2 500 примірників документів. Це книги, брошури, журнали, ілюстрації, ноти періоду другої половини XVIII – початку XX століття (до 1928 року включно).

Дві співробітниці бібліотеки мали можливість пройти стажування за програмою академічної мобільності Erasmus+ та в межах проекту «Uniwersytet Jutra II – powg. 03.05.00-00-z303/18» як учасниці Міжнародних літніх шкіл: 1) «Cultural and Scientific Promotion of the University», 2) «University Library and Digital Transformation»;

– актуалізація бібліотечного фонду – згідно з рекомендаціями Міністерства культури й інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів та у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України бібліотека проводить ретельну роботу з вилучення зношеної і морально застарілої літератури із фонду бібліотеки;

– допомога бібліотекам на деокупованих територіях – колектив бібліотеки брав участь в організації акції «Один студент – одна книжка для Херсона» в межах проекту «Українська книга в укриттях Херсонщини» молодіжної ініціативи Book Shelter. До збору книжок долучилися студенти, викладачі, співробітники Сковородинівського університету. Сучасну українську літературу, зібрану впродовж березня – травня 2024 року для бібліотечних куточків в укриттях Херсонщини після закінчення акції було надіслано до Херсона.

У своїй діяльності наукова бібліотека стикається з проблемами, пов'язаними з постійною небезпекою під час роботи в прифронтовому Харкові; відсутністю фінансування на придбання сучасної навчальної, наукової, художньої літератури; застарілим матеріально-технічним забезпеченням; задоволеністю значної частини бібліотечного фонду;

зменшення кількості надходжень до фонду; старінням кадрового складу бібліотеки.

В умовах сьогодення, попри всі виклики, колектив Наукової бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди тримає інформаційно-ресурсний стрій, упроваджує якісні бібліотечні послуги та сервіси для науковців університету, інтегрує їх у міжнародний науково-освітній простір.

Література:

1. Бережна С., Коробкіна О. Цифровізація наукової бібліотеки ЗВО: сучасний стан та перспективи. *Новий Колегіум*. 2023. № 3 (111). С. 55–59.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-503-7-2>

SHAPING PUBLIC OPINION ON UKRAINIAN SCIENCE IN ENGLISH-LANGUAGE MEDIA: WARTIME CHALLENGES

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ПРО УКРАЇНСЬКУ НАУКУ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МЕДІА: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ

Berezhna Svitlana Viktorivna

*Doctor of Philosophy, Professor,
Vice-Rector for Research, Innovation,
and International Activities
H. S. Skovoroda National Pedagogical
University of Kharkiv
Kharkiv, Ukraine*

Бережна Світлана Вікторівна

*доктор філософських
наук, професор,
проректор з наукової, інноваційної
і міжнародної діяльності
Харківський національний
педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна*

Yahodzinska Valeriia Yevhenivna

*Postgraduate Student
Scientific and Educational Institute
of Philology
of Taras Shevchenko National
University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Ягодзінська Валерія Євгенівна

*аспірантка
Навчально-науковий інститут
філології
Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Актуальність наукового доробку. У контексті сучасної війни важливість української науки в англomовних медіа важко переоцінити. Експерти зазначають, що успіхи українських вчених у галузі технологій